

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

*Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielonej
w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa
w Rzeczypospolitej Polskiej w 2018 r.*

Warszawa, grudzień 2019 r.

WSTĘP

Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielonej w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa w Rzeczypospolitej Polskiej w 2018 r. stanowi wykonanie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 362, z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa, na podstawie sprawozdań i informacji, opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie zawierające wyniki monitorowania pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie w roku poprzednim, w szczególności dane dotyczące wielkości, form i przeznaczenia pomocy publicznej, a także ocenę skutków udzielonej pomocy w sferze konkurencji.

Sprawozdanie zawiera dane pochodzące ze sprawozdań o pomocy udzielonej w 2018 r. i informacji przekazywanych przez podmioty udzielające pomocy publicznej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 5 stycznia 2017 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu takiej pomocy (Dz. U. poz. 120). Wartość pomocy wskazywana w ww. sprawozdaniach i informacjach jest przedstawiana w postaci ekwiwalentu dotacji brutto, obliczanego zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. z 2018 r. poz. 461).

Za dzień udzielenia pomocy przyjmuje się dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do uzyskania tej pomocy, w szczególności jest to dzień zawarcia umowy lub dzień wydania decyzji. Oznacza to, że wartość udzielonej pomocy w danym roku nie zawsze jest tożsama z wartością poniesionych wydatków lub zmniejszenia wpływów do budżetu w danym roku, gdyż pomoc może dotyczyć okresów przyszłych.

Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej podmiotami udzielającymi pomocy publicznej są organy administracji publicznej oraz inne podmioty, które są uprawnione do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorcy publiczni, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1411, z późn. zm.).

Pomoc może być udzielana przez następujące grupy podmiotów:

- 1) ministrowie – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- 2) prezesi agencji wykonawczych: Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa;
- 3) Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 4) prezesi wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 5) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 6) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 7) Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 8) dyrektorzy izb administracji skarbowej, naczelnicy urzędów skarbowych oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych;
- 9) marszałkowie województw;
- 10) wojewodowie;
- 11) starostowie powiatów;
- 12) wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast;
- 13) przedsiębiorcy publiczni;
- 14) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska oraz dyrektorzy parków narodowych.

Definicję pomocy publicznej określono w art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. C 326 z 26.10.2012, str. 47, z późn. zm.), który stanowi „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.

Pomoc publiczna w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa była udzielana w następujących formach:

- 1) dotacji;
- 2) ulg i zwolnień podatkowych;
- 3) pożyczek i kredytów udzielanych na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku;
- 4) poręczeń i gwarancji udzielanych na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku;
- 5) dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- 6) zaniechania poboru podatku, odroczenia terminu jego zapłaty, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę oraz umorzenia zaległości podatkowej lub odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej;
- 7) umorzenia lub zaniechania poboru należności albo odraczania lub rozkładania na raty płatności należności stanowiących środki publiczne;
- 8) zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej dotyczącymi sporządzania sprawozdania z pomocy publicznej, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 140 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 4, str. 3, z późn. zm.), rodzaj zgłaszanych danych można przedstawiać według:

- 1) *wydatków* – udzielenie dotacji lub utracone dochody budżetowe w związku z ulgami, zwolnieniami lub umorzeniami;
- 2) *zobowiązań* – podjętych zobowiązań z tytułu danego programu pomocowego;
- 3) *budżetu* – zaplanowane na dany program pomocowy wydatki ze środków budżetowych, w przypadku braku możliwości uzyskania faktycznych danych o wydatkach lub podjętych zobowiązaniach.

Komisja wyróżnia cztery kategorie form pomocy.

Kategorie te są oznaczone literami: A, B, C i D, a następnie cyframi: 1 lub 2, oznaczającymi odpowiednio pomoc budżetową (tj. dotację) lub ulgę podatkową oraz literę wskazującą element pomocy.

Pierwsza kategoria – **A** – obejmuje pomoc przekazywaną w całości beneficjentowi. Kategoria ta dzieli się na dwie grupy: pomoc z budżetu (A1) oraz pomoc w ramach systemu podatkowego lub systemu zabezpieczenia społecznego (A2). Do tej kategorii zalicza się: dotacje, refundacje, zwolnienia z podatku, opłat publicznych, zaniechanie poboru podatku, umorzenia podatku i odsetek, oddanie mienia do korzystania, zbycie mienia na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Druga kategoria – **B** – obejmuje pomoc w formie udziału kapitałowego (np. wniesienie kapitału do spółki, konwersja wierzytelności na akcje lub udziały).

Trzecia kategoria – **C** – obejmuje transfery finansowe w formie preferencyjnych pożyczek i dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla banków (C1) lub odroczenia, rozłożenia terminu zapłaty podatku lub opłaty (C2).

Czwarta kategoria – **D** – obejmuje gwarancje i poręczenia kredytowe.

Dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu są danymi na dzień 28 czerwca 2019 r., tj. na dzień przekazania Komisji Europejskiej raportów z pomocy publicznej w rolnictwie oraz rybołówstwie za 2018 r.

Pomoc w 2018 r. była udzielana na podstawie m.in. następujących aktów prawnych:

- 1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 187, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 października 2017 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz trybu postępowania w tych sprawach (Dz. U. poz. 2116);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145, z późn. zm.);
- 5) ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 817, z późn. zm.);
- 6) ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477);
- 7) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967);
- 8) ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1256, z późn. zm.);
- 9) ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170);
- 10) ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2188);
- 11) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299, z późn. zm.);
- 12) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.);
- 13) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.);
- 14) ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2019 r. poz. 972, z późn. zm.);
- 15) ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627, z późn. zm.);
- 16) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach działania „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z poz. 655, z późn. zm.);

- 17) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 951);
- 18) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2009 r. w sprawie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1218);
- 19) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom (Dz. U. poz. 865, z późn. zm.);
- 20) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni specjalnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 102);
- 21) uchwały Nr 137/2009 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź w 2009 r.;
- 22) uchwały Nr 87/2010 Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r.;
- 23) uchwały Nr 133/2011 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników, producentów rolnych i rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych;
- 24) uchwały Nr 43/2012 Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania;
- 25) uchwały Nr 139/2013 Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego;
- 26) uchwały nr 147/2015 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2015 r. suszy;
- 27) uchwały nr 129/2017 Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego;
- 28) uchwały nr 107/2018 Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi.

ROLNICTWO

Stosownie do postanowień Traktatu Akcesyjnego uznano w okresie 3 lat od dnia akcesji za pomoc istniejącą w rozumieniu art. 108 ust. 1 TFUE wszystkie formy pomocy, które obowiązywały w dniu akcesji. Komisja Europejska po przekazaniu przez Rzeczpospolitą Polską (RP) wykazu obowiązujących form pomocy opublikowała ten wykaz form pomocy.

Po upływie okresu przejściowego (od dnia 1 maja 2007 r.) RP była obowiązana do dostosowania istniejących form pomocy do zasad określonych m.in. w wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013. Od 2014 roku, po uwzględnieniu okresu przejściowego, obowiązują następujące przepisy:

- 1) wytyczne Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (Dz. Urz. UE C 204 z 01.07.2014, str. 1, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1) – w odniesieniu do pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych;
- 4) rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9, z późn. zm.), dalej „rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013”.

W 2018 r. w sektorze rolnictwa udzielono pomocy *de minimis* w wysokości 79.504.488,03 euro¹⁾, co stanowiło 35,23 % limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonego dla RP na okres trzech lat podatkowych, który wynosił 225.700.000 euro, zgodnie w załączniku do rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013.

Rozporządzeniem Komisji (UE) 2019/316 z dnia 21 lutego 2019 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 1408/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 51 I z 22.02.2019, str. 1) został podniesiony limit krajowy do wysokości 295.932.125 euro. Łącznie pomoc *de minimis* w rolnictwie w okresie trzech lat podatkowych (tj. od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 13 listopada 2019 r.) na dzień 13 listopada 2019 r. została wykorzystana w kwocie 295.932.125,00 euro²⁾, co stanowiło 100,00 % limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla sektora rolnictwa w RP.

W obwieszczeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie wykazywane są dane narastająco według stanu na dany dzień. Przedstawiona w sprawozdaniu kwota pomocy *de minimis* za 2018 r. uwzględnia również nadesłane po terminie sprawozdania oraz korekty.

¹⁾ Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy podmioty (Dz.U. poz. 1081 oraz z 2009r. poz. 644), udzielające pomocy, przekazują w sprawozdaniach dane na temat udzielonej pomocy *de minimis* w euro.

²⁾ Dane na temat wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* na dzień 13 listopada 2019 r. pochodzą z obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. z 2019 r. poz. 1104).

Pomoc de minimis w rolnictwie, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9, z późn. zm.) była udzielana w 2018 r. przez następujące podmioty:

Lp.	Nazwa podmiotu udzielającego pomocy	Kwota w euro
1.	jednostki samorządu terytorialnego (wójt, burmistrz, prezydent miasta)	8 991 702,19
2.	marszałkowie województw	1 541,05
3.	województwie	13 230,21
4.	starostwa, w tym urzędy pracy	521 648,84
5.	urzędy skarbowe	10 540 689,22
6.	inspektoraty weterynaryjne	8 099,60
7.	wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	409 161,39
8.	Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	57 108 425,19
9.	Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	479 386,90
10.	Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	385 139,26
11.	Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	935 819,05
12.	Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	20 325,79
13.	Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska	14 202,17
14.	pozostałe: OHP, stowarzyszenia gmin	75 117,17
	Razem:	79 504 488,03

Poza pomocą *de minimis* w 2018 r. udzielono pomocy publicznej w sektorze rolnictwa w kwocie:

- 1) 21.509 tys. zł (wykazane jako budżet),
- 2) 2.037.063 tys. zł (wykazane jako zobowiązania),
- 3) 1.146.240 tys. zł (wykazane jako wydatki).

Pomoc w podziale na kategorie pomocy wynosi:

- 1) kategoria A – 3.202.175 tys. zł,
- 2) kategoria B – 0 tys. zł,
- 3) kategoria C – 2.637 tys. zł,
- 4) kategoria D – 0 tys. zł.

W ramach kategorii A (pomoc przekazywaną w całości beneficjentowi) udzielono pomocy na kwotę **3.197.050 tys. zł**. Pomoc ta została udzielona przez:

- 1) Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) na kwotę **586.425 tys. zł** w ramach następujących programów:
 - a) SA.42332 – dotacje przedmiotowe dla rolnictwa (postęp biologiczny w produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, ochrona roślin i ekologia) – **110.012 tys. zł**,
 - b) SA.41772 – dofinansowanie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt – **23.537 tys. zł**,
 - c) SA.39562 – dopłaty do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą – **452.876 tys. zł**,
- 2) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na kwotę **1.599.336 tys. zł** w ramach następujących programów:
 - a) E 56/2004 - dopłaty do oprocentowania kredytów klęskowych – **150 tys. zł**,
 - b) E 61/2004 – zalesianie użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej – **44.993 tys. zł**,
 - c) E 70/2004 - linia kredytowa: Pomoc w spłacie kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa – **3.905 tys. zł**,
 - d) E 71/2004 - linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie w zakresie nowych technologii produkcji, zapewniających wysoką jakość produktu – **7.166 tys. zł**,
 - e) E 72/2004 - linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych – **4.348 tys. zł (suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do dnia 31.12.2009 r.)**,
 - f) E 73/2004 – linia kredytowa: kredyt na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego – **1.344 tys. zł (suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do dnia 31.12.2009 r.)**,
 - g) E 74/2004 – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40. roku życia – **21.493 tys. zł**,
 - h) E 75/2004 – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych” – **3 tys. zł**,
 - i) E 76/2004 - linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobie w Polsce” – **17,87 zł**,
 - j) E 77/2004 – linia kredytowa: kredyt w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego i przetwórstwa jaj w Polsce” – **13 tys. zł**,

- k) *E 78/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu mleczarskiego” – **42 tys. zł**,
- l) *E 80/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji zaakceptowanego w 1996 r. przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów, programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa – **5 tys. zł**,
- m) *E 81/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa przez grupy producentów rolnych powstałe na mocy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1026) – **53 tys. zł**,
- n) *X 224/2009* - dopłaty do kredytów na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych (dane dla tego programu obejmują dopłaty do kredytów udzielanych w ramach różnych linii kredytowych) – **36 tys. zł**,
- o) *XA 109/2010, SA.32530* - program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi i huragan w 2010 r. – **1 tys. zł**,
- p) *2010/10/WE* - decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **9.098 tys. zł (kwota dopłat w ujęciu kosztowym do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.)**,
- q) *SA.33427* - program pomocy dla rolników, producentów rolnych, rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych – **24 tys. zł**,
- r) *SA.34616* – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania – **1 tys. zł**,
- s) *SA.40663* – pomoc w zakresie zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich – **132.749 tys. zł**,
- t) *SA.40667* – dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – **48.394 tys. zł**,
- u) *SA.40668* – dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych – **18.770 tys. zł**,
- v) *SA.41202* – dopłaty do oprocentowania kredytów oraz udzielanie gwarancji i poręczeń spłaty kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – duże przedsiębiorstwa – **224 tys. zł**,
- w) *SA.41900* – inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – **10.195 tys. zł**,
- x) *SA.41946* – program bioasekuracji mający na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń – wypłata rekompensat – **960 tys. zł**,
- y) *SA.46689* - program pomocy dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody w danej uprawie w wysokości co najmniej 70 % lub szkody powstały na powierzchni co najmniej 70 % upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych – **391 tys. zł**,
- z) *SA.46900* - program pomocy dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej w wysokości co najmniej 50 % i mniej niż 70 % lub szkody powstałe na powierzchni co najmniej 50 % i mniej niż 70 % upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych – **690 zł** (w ramach postępowania odwoławczego),

- za) SA.49038 - program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **954 tys. zł**,
 - zb) SA.49835 – pomoc dla producentów świń prowadzących produkcję na obszarach ASF – **48.881 tys. zł**,
 - zc) SA.51829 – program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **1.245.142 tys. zł**,
- w odniesieniu do programów E 70/2004 do E 81/2004 pomoc jest udzielana jako dotacja podmiotowa dla ARiMR na dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych;
- 3) Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na kwotę **27.842 tys. zł** w ramach:
- a) 2010/10/WE - decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **12.411 tys. zł (kwota dopłat w ujęciu kosztowym do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.)**,
 - b) SA.49038 - programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **5.515 tys. zł**,
 - c) SA.51829 – programu pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **9.916 tys. zł**;
- 4) Marszałków województw, regionalnych dyrektorów ochrony środowiska oraz dyrektorów parków narodowych na kwotę: **18.041 tys. zł** w ramach programu – E 51/2004 odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne;
- 5) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) na kwotę **2.362 tys. zł** w ramach następujących programów:
- a) SA.43001 - program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2015 r. suszy - **619 tys. zł**,
 - b) SA.49038 - program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **430 tys. zł**,
 - c) SA.51829 – program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **1.313 tys. zł**;
- 6) jednostki samorządu terytorialnego (wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast) na kwotę **962.346 tys. zł** w ramach następujących programów:
- a) SA.39937 - zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej z uwzględnieniem stawki minimalnej określonej w Dyrektywie 2003/96/WE – **910.613 tys. zł**;
 - b) SA.40223 – ulga inwestycyjna w podatku rolnym – **51.266 tys. zł**,
 - c) SA.49038 - program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **46 tys. zł**,
 - d) SA.51829 – program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **421 tys. zł**;

- 7) Głównego Lekarza Weterynarii (GIW) na kwotę **238 tys. zł** w ramach programu - SA.41484 – program bioasekuracji mający na celu zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi zwalczania;
- 8) Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa na kwotę **460 tys. zł** w ramach pomocy indywidualnej dla HZ Zamarte Sp. z o.o. za rzeczywistą szkodę w związku z organizmem szkodliwym.

W ramach Kategorii A została udzielona pomoc horyzontalna przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości **5.125 tys. zł**, opisana na str. 12.

W ramach kategorii C (transfery finansowe w formie preferencyjnych pożyczek i dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla banków lub odroczenia, rozłożenia terminu zapłaty podatku lub opłaty) udzielono pomocy na kwotę **2.637 tys. zł** przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w ramach programów:

- a) SA.49038 - program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **16 tys. zł**,
- b) SA.51829 – program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **2.621 tys. zł**.

W ramach kategorii B i D nie udzielono pomocy.

Szczegółowy wykaz form, przeznaczenia i kwot pomocy udzielonej przez poszczególne instytucje sektora finansów publicznych stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

RYBOŁÓWSTWO

W sektorze rybołówstwa pomoc może być udzielana na podstawie następujących regulacji wspólnotowych:

- 1) Komunikatu Komisji (UE) - wytycznych do analizy pomocy państwa w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE C 217 z 02.07.2015, str. 1, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 369 z 24.12.2014, str. 37);
- 3) rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190 z 28.06.2014, str. 45), dalej „rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014”.

W 2018 r. udzielono pomocy *de minimis* w wysokości 2.626.330,49 euro³⁾, co stanowi 6,35 % limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla RP, który wynosił 41.330.000 euro, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014. Wykorzystanie łącznej kwoty pomocy *de minimis* w rybołówstwie w okresie trzech lat (tj. od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 13 listopada 2019 r.) na dzień 13 listopada 2019 r. wynosił 2.919.260,46 euro⁴⁾, co stanowiło 7,06 % limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla sektora rybołówstwa w Polsce.

W obwieszczeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie wykazywane są dane narastająco według stanu na dany dzień. Przedstawiona w sprawozdaniu kwota pomocy *de minimis* za 2018 r. uwzględnia również nadesłane po terminie sprawozdania oraz korekty.

W 2018 r. nie udzielono pomocy publicznej w ramach: wyłączeń grupowych na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz programów pomocowych na podstawie wytycznych do analizy pomocy państwa w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

³⁾ Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy (Dz.U. poz. 1081 oraz z 2009r. poz. 644), podmioty udzielające pomocy przekazują w sprawozdaniach dane na temat udzielonej pomocy *de minimis* w euro.

⁴⁾ Dane na temat wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* na dzień 13 listopada 2019 r. pochodzą z obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. z 2019 r. poz. 1104).

Pomoc de minimis w rybołówstwie, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190 z 28.06.2014, str. 45); była udzielana w 2018 r. przez następujące podmioty:

Lp.	Nazwa podmiotu udzielającego pomocy	Kwota w euro
1.	jednostki samorządu terytorialnego (wójt, burmistrz, prezydent miasta)	1 942,66
2.	marszałkowie województw	1 782,47
3.	województwie	0,00
4.	starostwa, w tym urzędy pracy	11 188,14
5.	urzędy skarbowe	1 371,80
6.	inspektoraty weterynaryjne	0,00
7.	wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	0,00
8.	Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	2 569 079,09
9.	Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	24 311,59
10.	Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	0,00
11.	Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	9 121,59
12.	Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	0,00
13.	Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska	7 533,15
14.	pozostałe: OHP, stowarzyszenia gmin	0,00
	Razem:	2 626 330,49

POMOC HORYZONTALNA

Na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.04.2014, str. 1)(Tekst mający znaczenie dla EOG) udzielana jest pomoc horyzontalna, czyli pomoc udzielana na określony cel, tj. dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. Pomoc taka jest udzielana również w sektorze rolnictwa oraz rybołówstwa.

Pomoc jest udzielana przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w ramach programu SA.40525 - Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. W sektorze rolnictwa oraz rybołówstwa pomoc była udzielona na kwotę **5.125 tys. zł** na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 951).

OCENA UDZIELONEJ POMOCY W SFERZE KONKURENCJI

Definicja pomocy publicznej została określona w art. 107 ust. 1 TFUE i oznacza *wszelką pomoc przyznawaną przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.*

Z informacji Komisji Europejskiej wynika, że o stopniu wpływu pomocy publicznej na konkurencję decydują następujące czynniki:

- 1) przeznaczenie pomocy – za pomoc najbardziej zagrażającą konkurencji uznana jest pomoc sektorowa i pomoc na restrukturyzację. Uznaje się, że pomoc horyzontalna ma najmniejszy wpływ na konkurencję, np. pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2) wielkość beneficjenta – uznaje się, że im większy beneficjent pomocy, tym większy jest jego udział w rynku i większe zagrożenie dla zakłócenia dla konkurencji;
- 3) wielkość pomocy – im większa udzielona pomoc, tym większe zagrożenie dla konkurencji;
- 4) sektor, w którym beneficjent pomocy prowadzi działalność – w zależności od rodzaju rynku, na którym działa beneficjent pomocy - pomoc udzielona beneficjentowi pomocy może mieć większe lub mniejsze zagrożenie dla konkurencji.

Z uwagi na to, że w sektorze rolnictwa działa wiele drobnych podmiotów, udzielenie nawet niewielkiej wielkości pomocy może wpłynąć na ich pozycję względem pozostałych podmiotów, dlatego przed przyjęciem programów pomocy krajowej są szczegółowo analizowane warunki udzielenia tej pomocy, aby nie wywołać zakłóceń konkurencji.

W porównaniu do 2016 r. i 2017 r. wartość pomocy publicznej udzielonej w 2018 r. przedstawia się następująco:

Wielkość udzielonej pomocy publicznej	2016 r. (w mln zł)	2017 r. (w mln zł)	2018 r. (w mln zł)	zmiana w % (2018/2017)
sektor rolnictwa:				
- budżet	12,936	10,932	21,509	196,75
- zobowiązania	815,557	962,497	1.146,240	118,72
- wydatki	1.228,191	1.298,192	2.031,938	156,52
sektor rybołówstwa:				
- budżet				---
- zobowiązania	1,605	0,000	0	0
- wydatki				---
Pomoc horyzontalna rolnictwo i rybołówstwo				
- zobowiązania		5,659	5,125	90,56

Opracowano na podstawie danych ze sprawozdań przesyłanych do MRiRW

W roku 2018 r., podobnie jak w roku 2017, najczęściej stosowanym instrumentem pomocy była grupa A – dotacje i ulgi podatkowe.

Następujące programy stanowią największy udział w pomocy publicznej w ostatnich latach (zestawienie lat 2015-2018 r.):

	2015 r. (w mln zł)	2016 r. (w mln zł)	2017 r. (w mln zł)	2018 r. (w mln zł)
- Linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40. roku życia – realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 74/2004)	63,455	37,357	28,574	21,493
- Pomoc w zakresie zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich – realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program SA.40663 (2015/XA), wcześniejszy E65/2004)	107,016	113,439	99,611	132,749
- Zalesianie użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej – realizowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 61/2004)	46,275	45,902	44,553	44,993
- Zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej – wypłacany przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków będących w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program SA.39937 (2014/X), wcześniejszy: program N 92/2006, NN 40/2006)	813,6	891,623	895,577	910,613
- Dotacje przedmiotowe dla rolnictwa: na dofinansowanie kosztów postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej wypłacane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program SA.42332 (2015/XA), wcześniejszy program E43/2004)	87,305	88,451	81,987	82,476
- Dofinansowanie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt realizowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program SA.41772 (2015/XA), wcześniejszy program E47/2004)	68,543	103,614	193,165	23,537
- Linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych - realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 72/2004) oraz decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. (2010/10/WE) realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji	61,529	36,442	30,659	25,857

	Rolnictwa oraz Agencję Nieruchomości Rolnych				
-	Dopłaty do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą wypłacane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program SA.39562 (2014/N), zm. SA.47824, SA.45148, wcześniejsze: N 260/05, N 591/06, N 17/2007, N 296/08)	173,380	208,013	397,181	452,876
-	Ulga inwestycyjna w podatku rolnym realizowana przez jst (wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast) (program SA.40223 (2014/XA))	30,834	40,045	32,280	51,266
-	Program pomocy dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody w danej uprawie w wysokości co najmniej 70% lub szkody powstały na powierzchni co najmniej 70% upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych realizowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program SA.46689 (2016/XA))	0	15,111	129,519	0,391
-	program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego realizowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jst – wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast) (program SA.49038 (2017/XA))	0	0	210,714	6,961
	Program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi realizowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jst – wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast) (program SA.51829 (2018/XA))	0	0	0	1.259,413

Opracowano na podstawie danych ze sprawozdań przesyłanych do MRiRW

* - zmiana danych dla programu SA.39937 wynika ze zaktualizowania danych wg Rb-Wydatki dla lat 2010-2012. Różnice wynikają z dokonanych przez jednostki samorządu terytorialnego bieżących korekt w zakresie

zwrotu podatku (m.in. z uwagi na realizację dodatkowych wniosków o zwrot w wyniku odwołań od decyzji wydawanych przez organy samorządu terytorialnego, rozstrzygnięcia sądowe spraw).

Przedstawione w sprawozdaniu kwoty wydatków nie mogą być równoważne wydatkom budżetu państwa wykazanym w sprawozdaniach z wykonania budżetu państwa w 2017 r. z uwagi na fakt, że:

- 1) wielkość pomocy wykazywana jest w dniu jej udzielenia jako ekwiwalent dotacji brutto;
- 2) pomoc publiczna udzielana jest nie tylko ze środków budżetu państwa, ale także ze środków będących w dyspozycji jednostek i instytucji zaliczanych do sektora finansów publicznych.

**ZAŁĄCZNIK DO SPRAWOZDANIA O POMOCY PUBLICZNEJ
UDZIELONEJ W SEKTORZE ROLNICTWA
I RYBOŁÓWSTWA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2018 R.**

Wykaz form, przeznaczenia i kwot pomocy udzielonej przez poszczególne instytucje sektora finansów publicznych:

(przez poniższe oznaczenia należy rozumieć: N – pomoc notyfikowaną; NN – pomoc nienotyfikowaną; E – pomoc zgłoszoną jako istniejąca; XA – pomoc w ramach wyłączeń grupowych w rolnictwie; XF – pomoc w ramach wyłączeń grupowych w rybołówstwie - w 2011 r. został wprowadzony nowy system i wszystkie programy pomocowe otrzymują symbole: SA.(numer sprawy)).

- 1) Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzielił pomocy publicznej w ramach następujących programów:
 - a) *E 56/2004* - dopłaty do oprocentowania kredytów kłękowych – **150 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - b) *E 61/2004* – zalesianie użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej – **44.993 tys. zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 313) (liczba nowych beneficjentów: 0),
 - c) *E 70/2004* - linia kredytowa: Pomoc w spłacie kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa – **3.905 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - d) *E 71/2004* - linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie w zakresie nowych technologii produkcji, zapewniających wysoką jakość produktu – **7.166 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - e) *E 72/2004* - linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych – **4.348 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc notyfikowana do dnia 31.12.2009 r.) (**suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do 31.12.2009 r.**),
 - f) *E 73/2004* – linia kredytowa: kredyt na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego – **1.344 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych) (**suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do 31.12.2009 r.**),
 - g) *E 74/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40 roku życia – **21.493 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - h) *E 75/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych” – **3 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - i) *E 76/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce” – **17,87 zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),

- j) *E 77/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego i przetwórstwa jaj w Polsce” – **13 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- k) *E 78/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu mleczarskiego” – **42 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- l) *E 80/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji zaakceptowanego przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów, programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa – **5 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- m) *E 81/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa przez grupy producentów rolnych powstałe na mocy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw – **53 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- n) *X 224/2009* – dopłaty do kredytów na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych (dane dla tego programu obejmują dopłaty do kredytów udzielanych w ramach różnych linii kredytowych) – **36 tys. zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- o) *2010/10/WE* - decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **9.098 tys. zł** (liczba nowych beneficjentów: 0) (**kwota dopłat w ujęciu kosztowym do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.**),
- p) *SA.40663* – pomoc w zakresie zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich – **132.749 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 309.757) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- q) *SA.40667* – dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – **48.394 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 4.942) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- r) *SA.40668* – dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych – **18.770 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 519) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- s) *SA.41202* – dopłaty do oprocentowania kredytów oraz udzielanie gwarancji i poręczeń spłaty kredytów na wznowienie produkcji rolnej oraz odtworzenie środków trwałych – duże przedsiębiorstwa – **224 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1) (pomoc udzielana na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2014-2020),
- t) *SA.41900* – inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – **10.195 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 572) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych)(wskazana kwota współfinansowania krajowego),
- u) *SA.41946* – program bioasekuracji mający na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń – wypłata rekompensat – **960 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 663) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- v) *SA.46689* - program pomocy dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody w danej uprawie w wysokości co najmniej 70% lub szkody powstały na powierzchni co najmniej 70% upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych – **391 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 41) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),

- w) SA.46900 - program pomocy dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej w wysokości co najmniej 50% i mniej niż 70% lub szkody powstałe na powierzchni co najmniej 50% i mniej niż 70% upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych – **690 zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1) (postępowanie odwoławcze; pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- x) SA.49835 – pomoc dla producentów świń prowadzących produkcję na obszarach ASF – **48.881 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1.816) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
- liczba beneficjentów wykazywana jest dla nowo udzielonych kredytów w danym roku;
- 2) Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa udzielił pomocy publicznej w ramach decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **12.411 tys. zł** (liczba nowych beneficjentów: 0) (**kwota dopłat w ujęciu kosztowym do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.**);
- 3) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udzielił pomocy publicznej w ramach następujących programów:
- a) SA.39562 – dopłaty do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą – **452.876 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów = liczba umów ubezpieczenia: 165.728) (pomoc udzielana na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2014-2020),
- b) SA.41772 – dofinansowanie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt – **23.537 tys. zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 17.288) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych) (**wydatki te nie obejmują kwot współfinansowanych przez UE**),
- c) SA.42332 – dotacje przedmiotowe dla rolnictwa: postępowanie biologiczne w produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, ochrona roślin i ekologia – **110.012 tys. zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 105) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych);
- 4) Marszałkowie województw, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska oraz dyrektorzy parków narodowych w ramach programu E 51/2004 - odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne - **18.041 tys. zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: brak danych) (pomoc istniejąca podlegająca wyjaśnieniu z Komisją Europejską);
- 5) Główny Lekarz Weterynarii udzielił pomocy publicznej w ramach następującego programu pomocowego SA.41484 – Program bioasekuracji mający na celu zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi zwalczania – **238 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 81) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych);
- 6) Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa udzielił pomocy publicznej w ramach pomocy indywidualnej dla HZ ZAMARTE Sp. z o.o. - za rzeczywistą szkodę w związku z organizmami szkodliwymi SA.49548 – **460 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1) (pomoc udzielana na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2014-2020);
- 7) Jednostki samorządu terytorialnego udzieliły pomocy publicznej w ramach następujących programów:
- a) SA.39937 - zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej z uwzględnieniem stawki minimalnej określonej

- w Dyrektywie 2003/96/WE – **910.613 tys. zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 1.070.972) (pomoc udzielana w ramach ogólnych wyłączeń grupowych),
- b) SA.40223 – ulga inwestycyjna w podatku rolnym – **51.266 tys. zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1.177) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych);
- 8) Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzielił pomocy publicznej w ramach następującego programu pomocowego SA.40525 – miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych: – w rolnictwie oraz rybołówstwie: **5.125 tys. zł (zobowiązania)** (liczba wniosków: 885) (pomoc udzielana w ramach ogólnych wyłączeń grupowych);
- 9) Ponadto, w ramach następujących programów pomocowych, pomoc mogła być udzielana przez kilka podmiotów udzielających pomocy:
- a) XA 109/2010 – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi i huragan w 2010 r. – **1 tys. zł (wydatki)** (pomoc udzielona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- b) SA.33427 - program pomocy dla rolników, producentów rolnych, rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych – **24 tys. zł (wydatki)** (pomoc udzielona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- c) SA.34616 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania – **1 tys. zł (wydatki)** (pomoc udzielona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- d) SA.43001 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2015 r. suszy – **619 tys. zł (zobowiązania)** (pomoc udzielona przez: Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 619 tys. zł) (liczba beneficjentów: 1.269) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- e) SA.49038 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **6.961 tys. zł (zobowiązania)** (pomoc udzielona przez: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 954 tys. zł, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa – 5.531 tys. zł, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 430 tys. zł, jednostki samorządu terytorialnego – 46 tys. zł) (liczba beneficjentów: 1.881) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- f) SA.51829 – program pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi – **1.259.413 tys. zł (zobowiązania)** (pomoc udzielona przez: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 1.245.142 tys. zł, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa – 12.537 tys. zł, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 1.313 tys. zł, jednostki samorządu terytorialnego – 421 tys. zł) (liczba beneficjentów: 149.593) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych).